

ESTROPARA

GOGO aundiya da, Euskalerriko ichaz baztarreko uri guzietan, ta baita ere ichasotik urruti šamarreko urietan ere, estropara jokuak egiteko ta ikusteko.

Baña ez da ain gogo bizirik beste urietan, estroparan jokatzten duten arrantzale errietan bezelakorik,

Eta estroparan jokatzten dutenak baño jokatzten ez dutenak arruago ta sutsuago azaltzen dira.

Ez dago, Donostiyan bertan, Kašian *Moko* ikusi besterik.

Arrantzale ichurakua da, ta juaten da arrantzara ere, baña ez sagar-doteği ta ardantegitara aña.

Mutil baldar, sudur luze, zutik iya ezin egon dan alako bat da. Legorrian dagonian ere arrantzarako ontziyan bezela dinbila danbala, alde batera etzan ta bestera išuri ibiltzen da.

Bere gorputz guztiko indarra mingañian bilduba daukala dirudi. Bere zankuetan kemenik ez dauka, bere gorputz baldar ezer eza doi doi jasotzen du. Besoetan ez dago zer esanik, ardo-ontziya ezpañetara eramateko diña an nunbait izango du. Bañan mingañian bai. Beste guziyen gain *Moko*ren itza entzungo da, ta beste iñor baño artuago ta panparroyago azalduko da. Ta ezertarako gauza izan ez. Bere lagunak esaten diyoten bezela: *šota* iltzeko *kartik* izan ez.

Beti arroško berritsua bada, estroparaz itz egiten asi ziran ezkerro ez da arrek inñor bururatuko dubenik. Arrek daki guziya: emengo estropalariyak azkar, portitzak dirala; kanpotarrak aulak, utzak, kemenik gabe daudela.

Ta azkenian gertatzen dana da iñon aulik, utzik, kemen gabekorik bada, Kašian *Moko* bakar bakarra dala.

Baña izketan guziyen gain kukurruku egiten du.

¡Gaur ere egin diagu guk *marka* ederra!, ziyon ekinaldiak asi bezin laster.

Edozeñek entzun ezkeru usteko zuen *Moko* estropalarietan yayuenetako enbat izango zala. Etzuben ziñestuko, *Mokok* estroparan, mingañakin bakarrik jokatzen zuenik.

Guk, esaten zuen beti; berare estropalariya balitz bezela. Atzo baño onenbeste irereki edo *segundoz* aguruago egindiagu gaur jira. Etziok inon guri gañian jarriko zaigunik.

—Iri beintzat etzaik inor gañian jarriko, ire ichura gabeko berriketak ez aditziarren; erantzun zion bizi, motrikoar arrantzale lodi lodi batek

—Ez nuke beñepin naiko zu gañian jartzerik, lertuko ninduzuke ta.

—¿Zer lerturik bai alde bada ik, azala besterik ez daukak eta?

—Azal ederra, *Moko*, inork biar badu, oju egin ziyon zuzen zuzen, arrantzale begi oker batek.

Alde egin biarrian arkitu zan *Moko* arlotia, an beriala entzun ziran algara ta izeka zorrotzak entzun ondorian; baña Aita ta Semia egin ordurako, beste ardantegi batian zegon, estroparaz itz egiten ari ziran arrantzale batzuen aldamenian.

Une guchi barru tartian sartu zan gure *Moko*, deadarka ziyola:

—¡Ez dala, ez dala ludi guzian gu bezelako estropalaririk!

Bermeotar arrantzale bat urruti gabian zegon, ta arriturik itz ayek entzun zitunian, ta goitik bera begiratu ondorian, galdetu zuen:

—¿Baña katu arrayori, emengo estropalariyetakua alda?

—Zer izan biar du.

—Banegon bada, ori beitetako ere ez da gauza ta.

Totel batek tartian sarturik esan zuben orduan:

—Orrek es du mami.....mami.....

—Ez, orrek esur..... esur..... bakarrik du, erantzu zuben beste batek, guziyak algaraz jarririk.

Alaz guztiz, estropara jokatzeke egun aurre guzietan etzan gelditu *Moko*, batian ta bestian: guk au egin degu, guk ura egin degu, guk zanpatuko ditugu; ta gu beti, arraunlaririk bikañetan bikañena balitz bezela.

Baña ez ori bakarra; estropalari donostiarrak, bera tartian jarririk, igotzen zituben odoietaraño, ta ikusten zanez ez zuben orrekin aski ta asten zan bestiak lurpian sartu nairik.

Seta orrek naigabiak ugari ekarri ziozkan.

Bein batian ari zan getiararren kalte, abua betian zeizkion astokeri guziak esanaz.

Etzizayon gauza ongi atera. Guchiyena uste zubenian atera zan choko batetik getiar mardul bat eta itz guchi esan zizkan baña mokua iya garronduan jartzeraño okertu zion eman ziozkan ukabillakin.

Ura zan, ura, estropara. Legorreko estropara.

Etzan orrenbesterekin zuzendu gure *Moko*; ala ere ziyo ta ziyo jarraitzen zion bere, guk egin degu, guk egingo degu, ta guk zanpatuko ditugu, ta betiko bere setari; baña baezpada ere, izketan asi baño len beti galdetzen zuben: ¿bai alda getiarriren emen?

Bein ari zan, egun artako ekinaldia nolakua izan zan esaten, ta ala zion:

—Datozela, datozela getiarrak: mutillak gu asi geranian *chapla chapla* ura ziyara, etziok orlako getiarririk.

—Ez, erantzun zion batek, getiarrak *chapla chapla* zuek bezela ez ditek egingo, baña zipli zapla ire mokuan iñork ez bezela egin zikan getiarrak.

Irichi zan estroparako eguna. *Moko* ezin zegon leku batian, oju emen, karraši an, gizarajua etzan bizi egun artan.

Arrantzako bapore edo lurriñontsi batian sartu ta an jua zan estropara ikustera. Begiyakin jan biar zuben ichasua. Atera ziran estropalariyak, baña asi baño len ere *Moko* ojuka zegon: gu aurretik, gu aurretik.

Gero ikusi zubenian donostiarrak aurretik zijuazela ez dago zer esanik.

Ontan jira ematen asi ziran ta bi ontzik alkar jo zuten: donostiarrak eta getiarrak. Argatik donostiarra lenbizi zijoana bigarren irichi zan jomugara.

Suba zeriyoala etorri zan gure *Moko*, zer ziyon ere etzekiyela. Sartu zan ardantegi batian ta marruaka asi zan getiararren kalte. Marruik aundiyenak ateratzen zituben garayian, batek esan ziyon belarrira:

—Begirok, getiarrak or zioztik eta.

Izutu zan gure mulilla, utzi zituben arrokeriyak eta bildurrez josiya, apal apal esan zuben:

—Bai, esan zagun, ez dala arritzeko gauza estropara batian estroposo egitia.